

ДИЗАЙН-ЖОБА

«Тұрақты даму контекстінде
жасыл университеттің моделін құру»

ДИЗАЙН-ПРОЕКТ

«Создание модели зеленого университета
в контексте устойчивого развития»

АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АБАЯ

Жоба атауы: «ТҰРАҚТЫ ДАМУ КОНТЕКСТІНДЕ ЖАСЫЛ УНИВЕРСИТЕТТІҢ МОДЕЛІН ҚҰРУ»

Өзектілігі: «Экологиялық білім мен экологиялық тәрбие беру мәселесі өзекті екені сөзсіз, сол себепті мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев биылғы жолдауында мектеп бағдарламасына: «Балалардың экологиялық білімі» пәнін енгізуін ұсынды. Аталған бастама Қазақстанның барлық жоғары оқу орындарының тарапынан қолдау табуды қажет етеді. Себебі, халықаралық рейтингтерге кіру басты критерилерінде оқу кампустарында экологиялық таза құралдармен жабдықталған ғылыми-зерттеу жұмыстарын қолайлы жүргізу үшін қажет зертханалар мен көгалдандыру мәселесі ерекше бағаланады. Барлық білім беру ұйымдары мен мекемелерде (бала-бақша, мектеп, колледж, ЖОО) экологиялық сауатты, мәдениетті орта қалыптастыруға бағытталған бірегей әрі ұлттық тұжырымдама (жоба) қабылдауды қажет етеді. Ортақ міндет, мақсат, мүдде жүзеге асқанда ғана экологиялық саналы ұрпақ тәрбиеленіп ел болашағының сенімді кепіліне айналады.

Жоба идеясы:

Абай атындағы ҚазҰПУ-жасыл университет моделін құру барысында (эксперименттік жасыл зерттеу аймағын) ұйымдастыру арқылы тұрақты даму контекстінде экологиялық білім беру мен мәдениет ұғымдарын қалыптастыру арқылы табиғатты сүю, қоршаған ортаны қорғау және құрметтеу, қоршаған ортаны ластамау, болашақта білім алушыларға биоресурстарды (өсімдіктерді) тиімді пайдаланып көгалдандыру, заманауи ақылды технологияларды игеруге дағдаландыруға бағытталу;

Абай атындағы ҚазҰПУ жаратылыстану және география бағытындағы ғалымдары мен педагогтардың арнайы әдістемелік кешендерін ҚР барлық педагогикалық ЖОО-ның оқу үдерісіне бірыңғай, ортақ қабылдап Тұрақты даму контекстінде экологиялық білім беру бағдарламасын қабылдауды қажет етеді. Бағдарлама мазмұнына қазіргі заманның талабына сәйкес: «Жасыл технология», «Жасыл бизнес», парниктік газдарды верификациялау және көміртекті сапалы пайдалануға қажетті «Экологиялық LEED/BREEAM халықаралық стандарттары», «Экомаркетинг» және т.б.

халықаралық стандарттарға сәйкес жабдықталған зертханаларда жұмыс жасау мүмкіндігін тудыруға атсалысу;

Абай атындағы ҚазҰПУ педагогикалық университеттер рейтингінде көшбасысы болғандықтан мектепке дейінгі білім бағдарламасына: (бала-бақшалар мен мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде), орта мектеп бағдарламасына: сыныптарға, сабақтан тыс уақытын қамтамасыз ететін үйірмелердің жұмысын жаңдандырып, кезеңдеп экологиялық мазмұндағы қызықты, оқулықтар мен оқу-әдістемелік әрі мезгілдік ойын-сауықтыру демалыс лагерлерінің жұмысын сапалы ұйымдастыруда әрі олар үшін әдістемелік ұсыныстар мен көрнекілік құралдарын шығаруға, университетіміздің педагогтарынан құралған әдіскерлер кеңесін құрып, авторлық бағдарламаларын пайдалануға мүмкіндік алу;

Жобаның міндеті:

Әлемнің үздік жасыл университеттері үлгісінде «Жасыл Университет» моделін әзірлеу;

«Жасыл университет» моделін тұрақты даму контекстінде негіздеу және тәжірибелік-эксперименттік жұмыс барысында оның қажеттілігін дәлелдеу;

Түйінді сөздер: тұрақты даму, экологиялық сана және білім, «Жасыл университет», көгалдандыру.

Ғылыми жаңалығы: Абай атындағы ҚазҰПУ алғаш рет «Тұрақты даму контекстінде жасыл университеттің моделін құру».

Пайдаланылатын материалдар:

Табиғи экологиялық таза өнімдерден дайындалған құрал-жабдықтар ().

ауа тазалағыш өсімдіктер композициясы, бекітпелер және энергия үнемдегіш шамдар, ылғалдандыру және суландыру құрылғылары.

Название проекта: «СОЗДАНИЕ МОДЕЛИ ЗЕЛЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ»

Актуальность: «Экологическое образование и экологическое воспитание, безусловно, актуальны, поэтому в нынешнем Послании Глава государства Касым-Жомарт Токаев предложил включить в школьную программу предмет: «Экологическое образование детей». Данная инициатива должна быть поддержана всеми высшими учебными заведениями Казахстана. Это связано с тем, что в оценке критериев вхождения в международные рейтинги актуальна проблема озеленения и лабораторий, необходимых для комфортного проведения научно-исследовательских работ, оснащенных экологически чистым оборудованием в учебных кампусах. Во всех организациях и учреждениях образования (детские сады, школы, колледжи, вузы) требуется принятие уникальной непрерывной и единой концепции (проекта), направленной на формирование экологически грамотной, культурной среды. Только при реализации общих задач, целей, интересов, воспитание экологически сознательного поколения станет надежной гарантией будущего страны.

Идея проекта:

КазНПУ им. Абая в процессе создание модели зеленого университета (зона экспериментальных зеленых исследований) планирует формировать представление об экологическом образовании и культуре в контексте устойчивого развития также развить любви к природе, охране и уважению к окружающей среде, не загрязнять окружающую среду, в дальнейшем ориентированность на освоение обучающимися современных инновационных технологий, озеленение с эффективным использованием биоресурсов (растений);

Специальные методические комплексы разработанные учеными естественно научного и географического направлений КазНПУ им. Абая предлагают единого, общего подхода к учебному процессу всех педагогических вузов РК и принятия в учебную программу предмет «Экологического

образования в контексте устойчивого развития» как обязательный компонент. Планируемые программы будут соответствовать современным требованиям и стандартам. Предлагаемые предметы как: «Зеленые технологии», «Зеленый бизнес», «Международные стандарты экологического LEED/BREEAM», «Экомаркетинг» и др. помогут выпускникам смело ориентироваться в данном направлении. Для этого необходимо создать лаборатории оборудованные в соответствии с международными стандартами;

КазНПУ им. Абая является лидером среди педагогических университетов в программе дошкольного образования (в детских садах и дошкольных образовательных учреждениях), в программе средней школы: обновлять работу кружков, обеспечивающих внеурочное время, периодически создавать интересные учебники и учебно-методические и сезонные лагеря отдыха экологического содержания и издавать для них методические рекомендации и наглядные пособия, получить возможность использования авторских программ в составе авторского совета, составленного из педагогов нашего университета;

Задачи проекта:

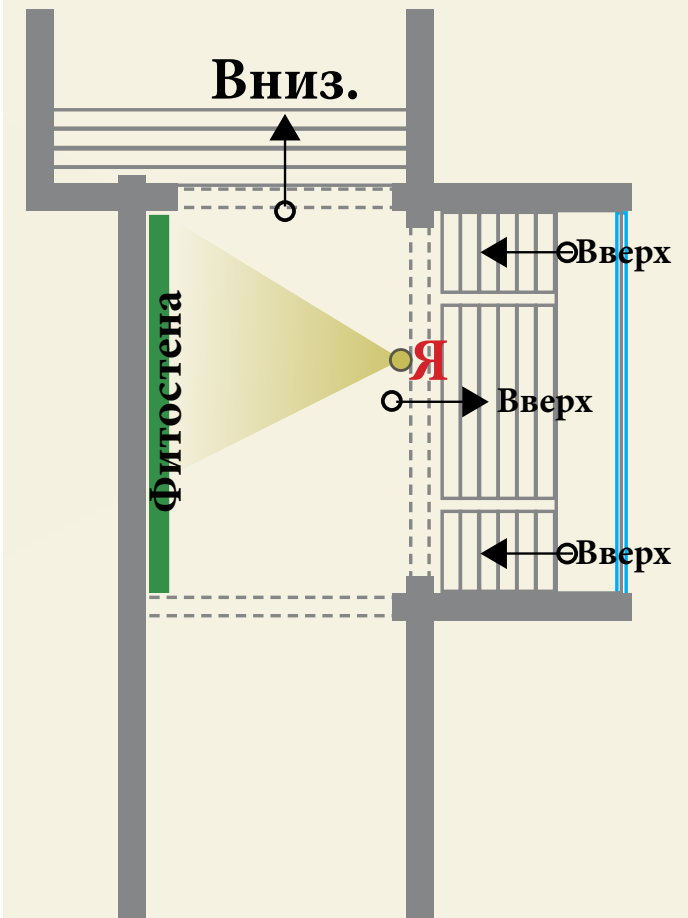
Разработка модели «Зеленого университета на примере лучших университетов мира»;

Обосновать модель «Зеленого университета» в контексте устойчивого развития и ее необходимость в ходе опытно-экспериментальных исследовательских работ;

Ключевые слова: устойчивое развитие, экологическое сознание и образование, зеленый университет, озеленение.

Научная новизна заключается:

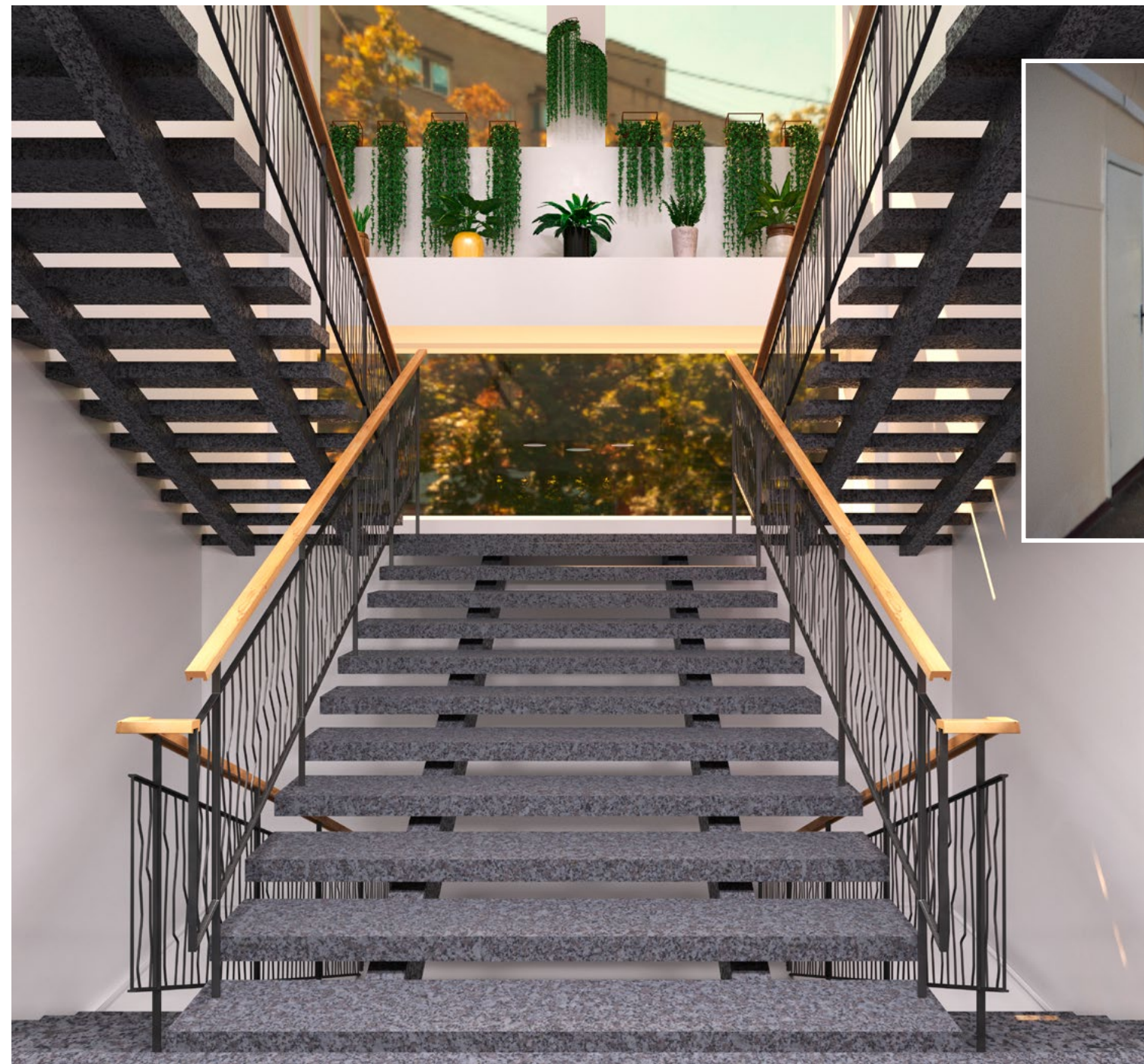
в разработке новой модели зеленого университета для обучающихся и сотрудников КазНПУ им. Абая

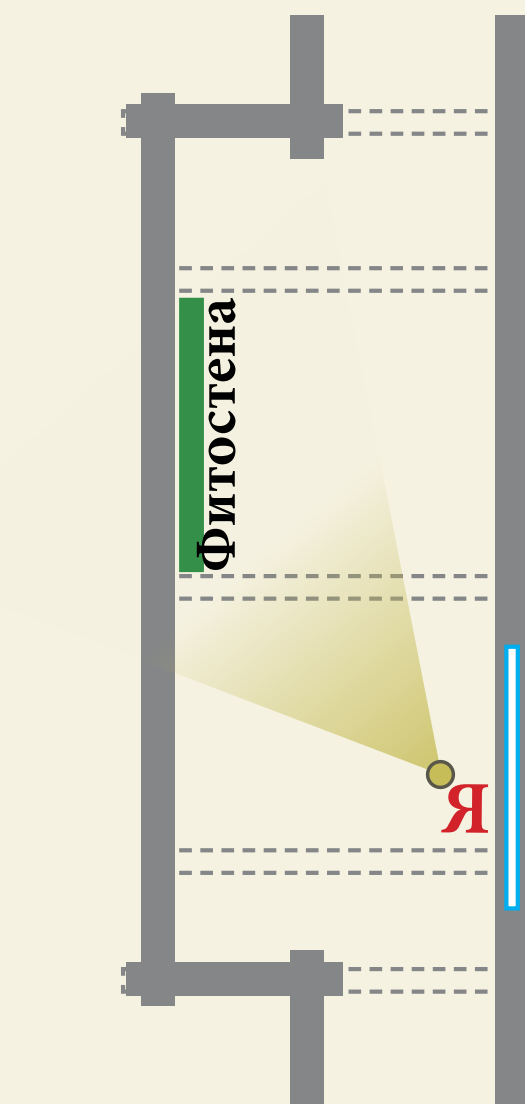
ФИТОСТЕНА
КАЗНПУ ИМ. АБАЯ

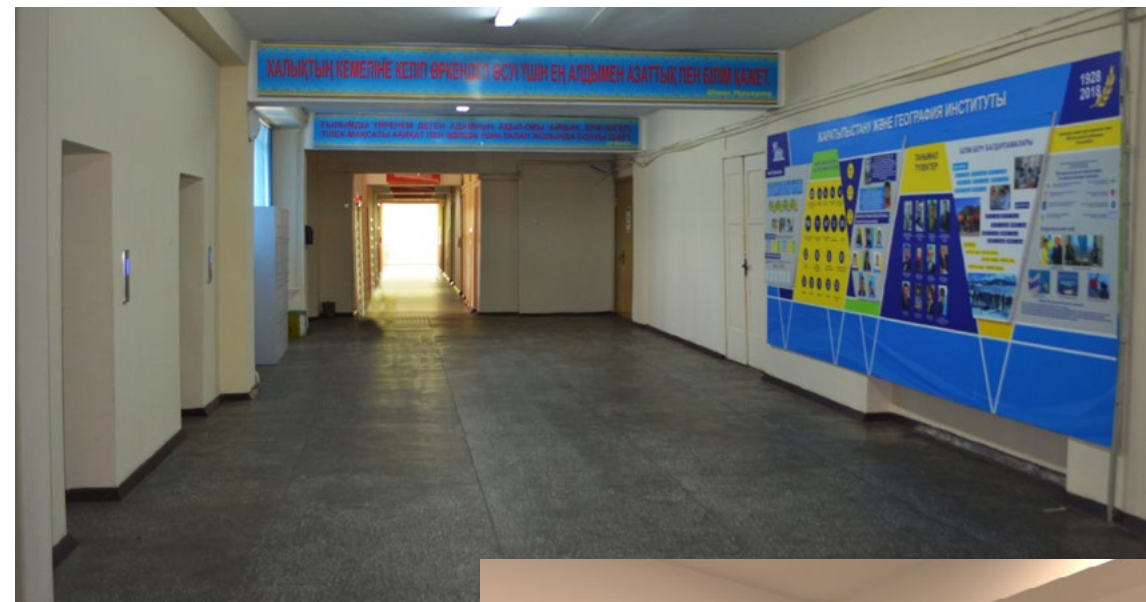
ФИТОСТЕНА КАЗНПУ ИМ. АБАЯ

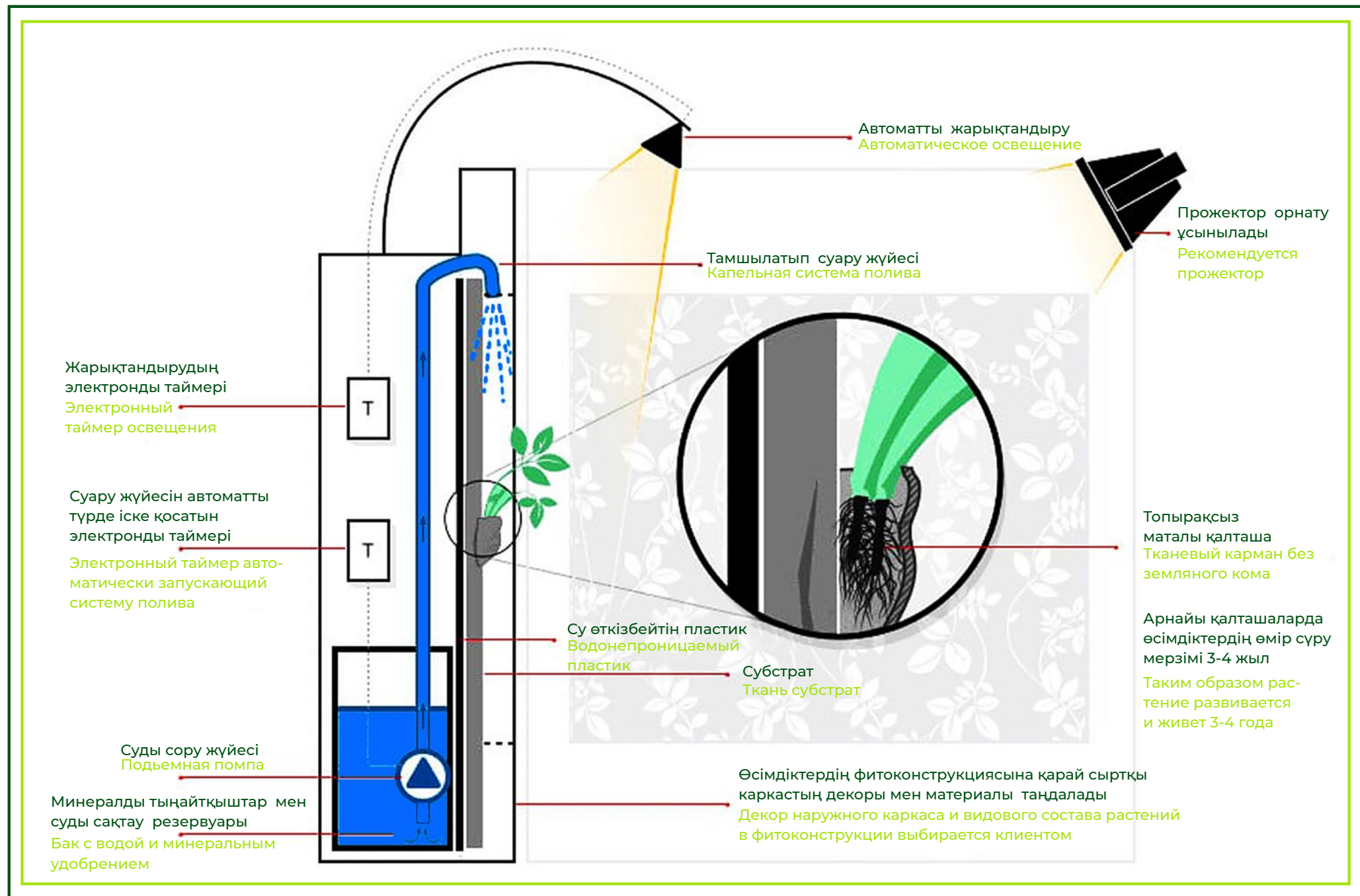
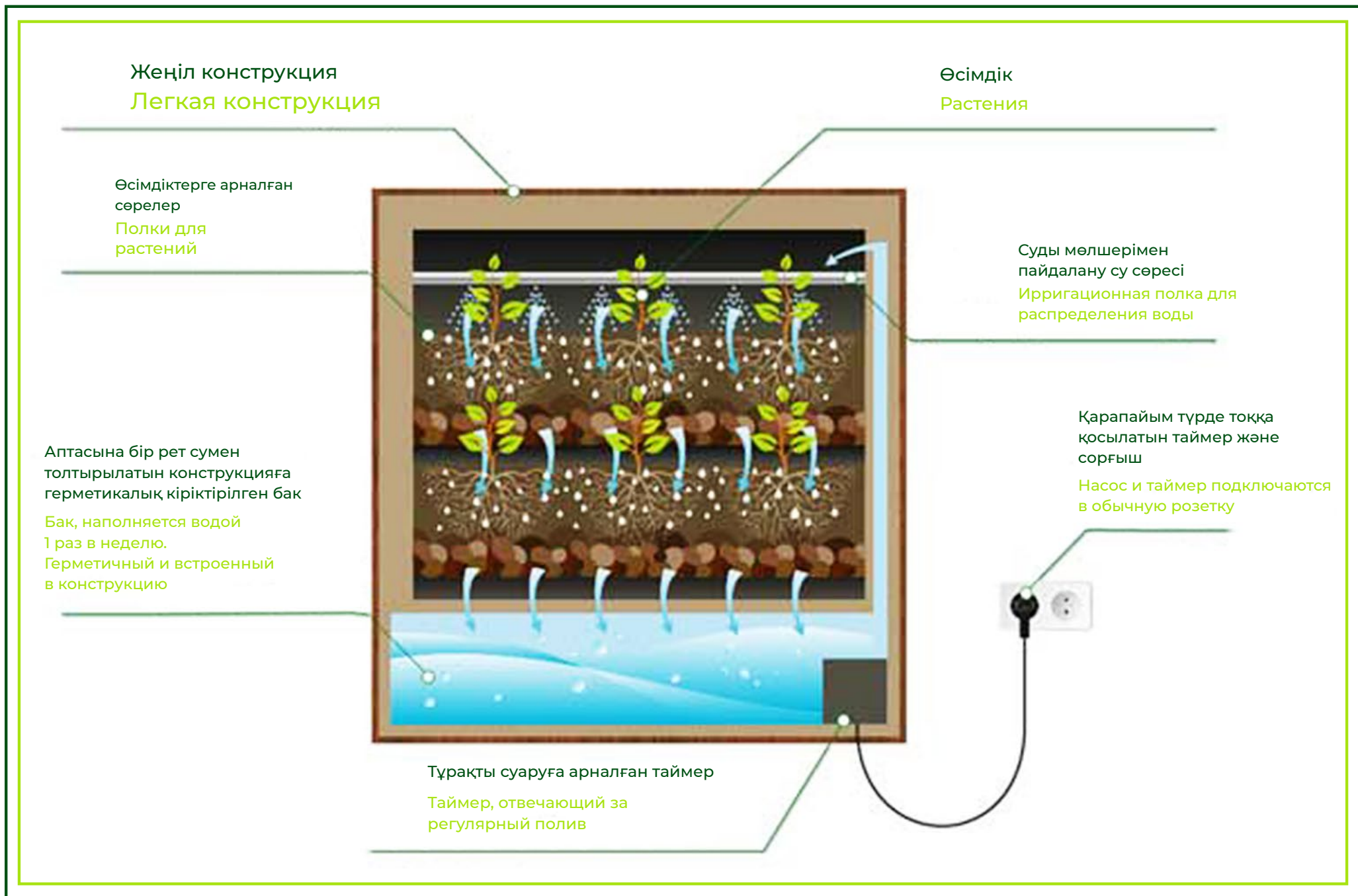
19.05.2021 01

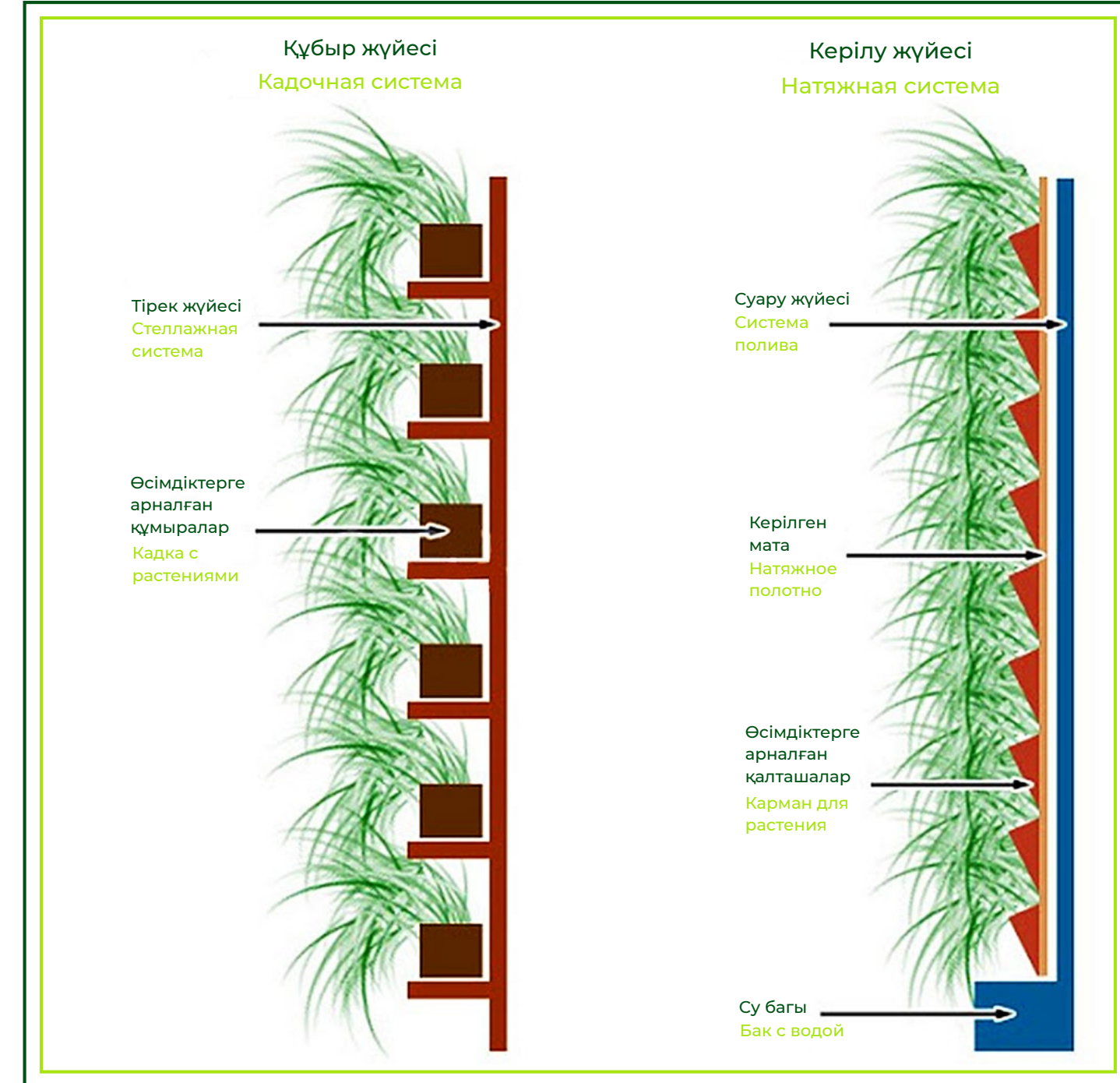
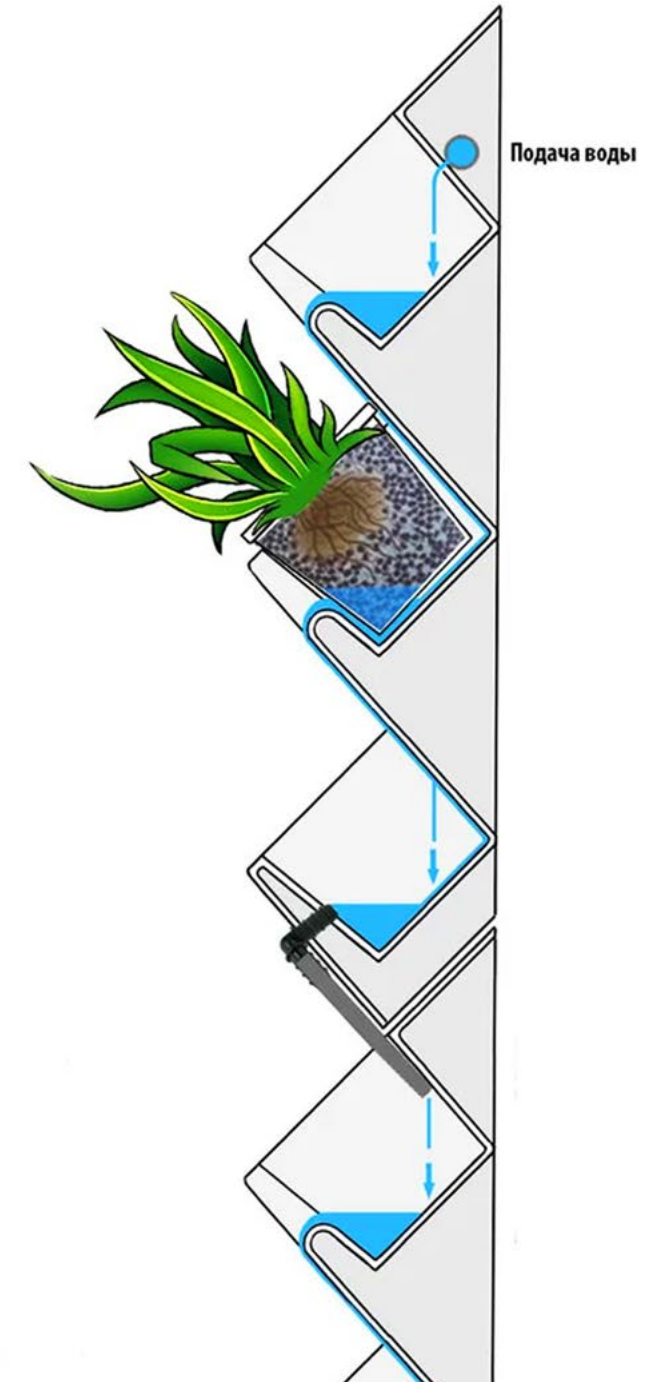
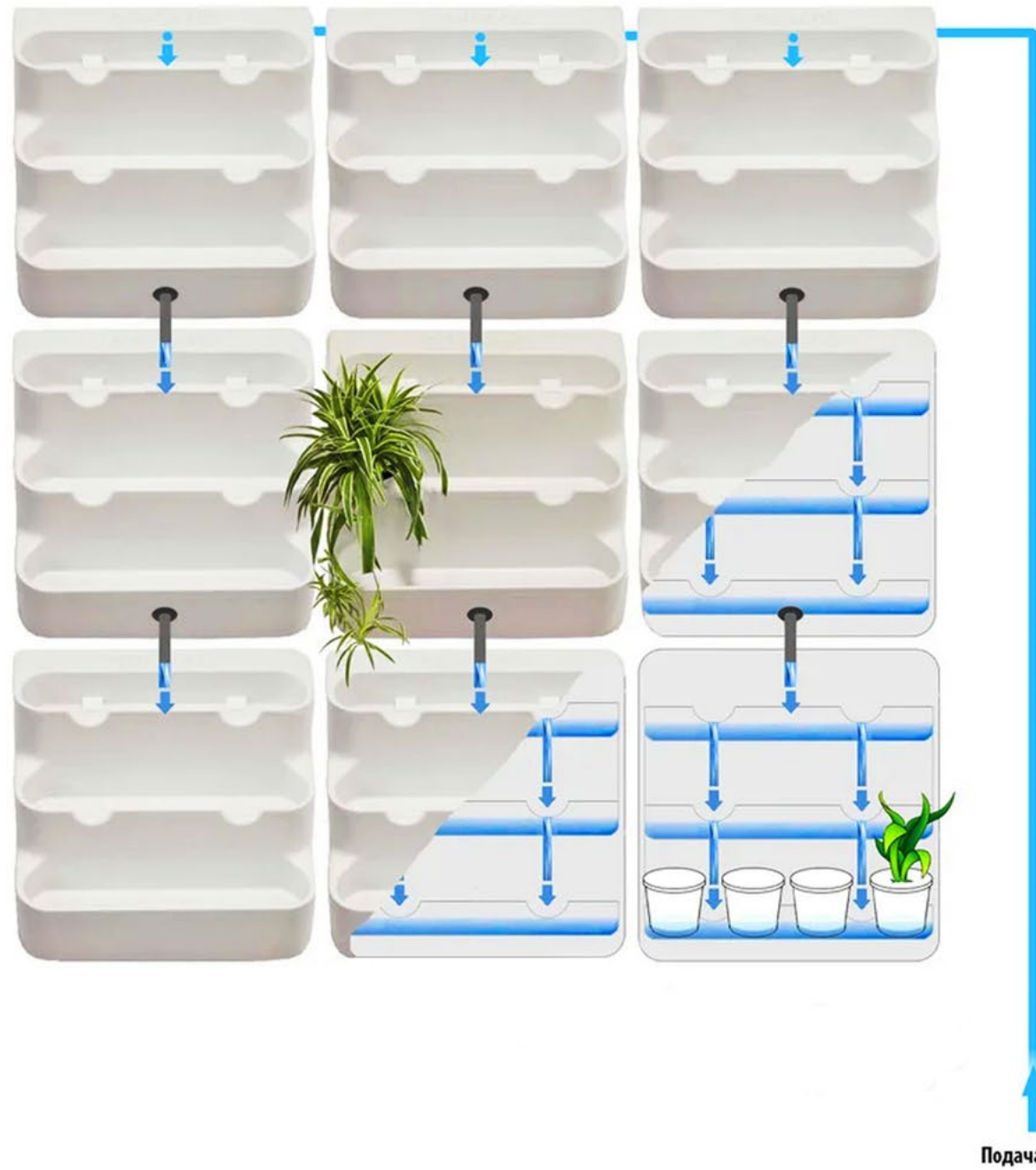

ФИТОСТЕНА
 КАЗНПУ ИМ. АБАЯ

СПАТИФИЛЛУМ (*SPATHIPHYLLUM*)

Гүлдену. Сәуір-шілде айларында байқалады.
Жарықтандыру. Күн сәулесінің көп мөлшері қажет.

Температура режимі. Көктем-жаз мезгілінде-шамамен 22 градус (18 градустан төмен емес), қыста – 16-18 градус (10 градустан төмен емес).

Суғару режимі. Вегетациялық кезеңде суғару ыдыстағы топырақтың (субстраттың) жоғарғы қабаты 10-15 мм құрғағаннан кейін бірден жүзеге асырылады. Қыста суғаруды азайту қажет, бірақ қатты құрғап қалмауы керек.

Ауаның ылғалдылығы. Ауа ылғалдылығы жоғары болуы тиіс. Бұта бар ыдысты ылғалды әрі кеңейтілген топыраққа орнату ұсынылады, сонымен қатар спатириллумды су бүріккіш арқылы жүйелі түрде ылғалдандырып отыру керек. Бүршіктер пайда болған кезде, су тамшылары оларға түспеуі үшін бүркүді өте мұқият жүргізу керек.

Тыңайтқыш. Вегетация кезеңінде топырақтың бетін қажетті минералдармен байыту 7 күнде 1 рет жүзеге асырылады, ол үшін күрделі минералды тыңайтқыш (пакетте көрсетілген дозаның 1/2 бөлігі) немесе аюқұлақ (коровяка) ерітіндісі қолданылады.

Тыныштық кезеңі. Қазан айында басталып, қаңтарда аяқталады.

Қайта отырғызу. Көктемде, әсіресе қажет болған жағдайда, яғни, тамырлары ыдысқа сыймай кеткенде.

Топыраққа араластыру. Гумус, шымтезек, өзен құмы, сондай-ақ шымды және жапырақты топырақтар. Барлық компоненттер тең мөлшерде қабылданады.

Көбеюі. Бұталар мен саптарды бөлу арқылы.

Зиянды жәндіктері. Өрмекші кенелер, ұн құртшалары, және т. б.

Аурулар. Егер ыдыста су жиналып қалса, жапырақтарда қоңыр-сары дақтар пайда болады. Егер бөлмеде тым құрғақ ауа болса, онда жапырақтар сәндік әсерін жоғалтады. Қоректік заттардың артық немесе жетіспеуі де теріс әсер етеді.

Цветение. Оно наблюдается в апреле–июле.
Освещенность. Нуждается в большом количестве яркого солнечного света.

Температурный режим. В весенне-летний период – примерно 22 градуса (не ниже 18 градусов), в зимнее время – 16–18 градусов (не ниже 10 градусов).

Режим полива. Во время вегетационного периода полив проводят сразу после того, как верхний слой субстрата в емкости просохнет на 10–15 мм. В зимнее время полив должен быть более скудным и менее частым, однако допускать пересушку кома земли в горшке нельзя.

Влажность воздуха. Она должна быть высокой. Горшок с кустом рекомендуется установить на влажный керамзит, который всыпают в поддон, а еще спатириллум надо систематически увлажнять из опрыскивателя. Когда на нем сформируются бутоны, опрыскивания надо будет проводить крайне осторожно, чтобы капли воды не попали на них.

Удобрение. В течение периода вегетации подкормки проводят 1 раз в 7 дней, используя для этого комплексное минеральное удобрение (1/2 дозировки указанной на упаковке) либо раствор коровяка. В зимнее время количество подкормок сокращают до 1 раза в 30 дней.

Период покоя. Начинается в октябре, а заканчивается в январе.

Пересадка. В весеннее время, но только при необходимости, а точнее, когда корням станет слишком тесно в горшке.

Почвосмесь. Перегной, торф, речной песок, а еще дерновая и листовая почва. Все компоненты берутся в равных долях.

Размножение. Делением куста и черенками.

Вредные насекомые. Паутинные клещи, мучнистые червецы и тли.

Заболевания. Если в субстрате застаивается вода, то на листве образуются коричневатые-желтые пятна. А если в комнате будет чрезмерно сухой воздух, то листва утратит свою декоративность. Еще цветок негативно реагирует на избыток либо нехватку питательных веществ.

ПЕПЕРОМИЯ (*PEPEROMIA*)

Гүлдену. Гүлдену әдетте түсініксіз, пеперомия талғампаз жапырақтары үшін бағаланады.

Жарықтандыру. Жарық және шашыраңқы жарықты қажет етеді. Түрлі-түсті жапырақтары бар формалар көбірек жарықты талап етеді.

Температура режимі. Көктемнен бастап-шамамен +22 градус, қыста – шамамен +18 градус.

Суару режимі. Өсу кезеңінде мол, ал қыста сирек суғару керек. Топырақ кесектерін кептіруге болмайды.

Ауаның ылғалдылығы. Ылғалдылық деңгейі қарапайым, бөлме ылғалдылығындай болуы мүмкін. Гүлдерді күн сәулесі түспеген кезде, ыстықта сумен бүркіп отыруға болады.

Тыңайтқыш. Оңтайлы топырақ-құм, шымтезек, қарашірік және жапырақты топырақ қоспасы.

Қосымша тыңайту. Вегетация кезеңінде 2 аптада бір рет жүргізіледі. Сәндік жапырақтары бар өсімдіктер үшін күрделі минералды қосылыстарды қолдануға болады.

Қайта отырғызу. 3 жасқа дейінгі пеперомия жыл сайын трансплантацияланады, содан кейін – 2 есе азайту керек.

Тыныштық кезеңі. Байқалмайды.

Көбею.Тұқыммен, сабағын, түптерді бөлу арқылы жүзеге асырылады.

Зиянды жәндіктері. Трипстер, өрмекші кенелер, сымырлар, нематодтар және ұн құртшалары.

Аурулар. Пеперомияда дұрыс күтім болмаса аурулар пайда болады. Ең жиі кездесетіні-сабақтың ыдырауы, жапырақтардың құлауы немесе солуы.

Цветение. Цветение обычно невзрачное, пеперомию ценят за нарядную листву.

Освещенность. Требуется яркое и рассеянное.Формы с пёстрой листвой нуждаются в большем количестве света.

Температурный режим. Начиная с весны-около +22 градусов, зимой- около +18 градусов.

Режим полива. Обильный в период роста, а зимой-редкий. Почвенный ком при этом пересушивать нельзя.

Влажность воздуха. Уровень влажности может быть обычным, комнатным. Опрыскивать цветок можно только в жару, когда на него не попадает солнце.

Удобрение. Оптимальным грунтом считается смесь из песка, торфа, перегноя и листовой земли.

Подкорм. Проводятся в период вегетации раз в 2 недели. Можно использовать комплексные составы для растений с декоративными листьями.

Пересадка. Пеперомии младше 3-х лет пересаживают ежегодно, затем – в 2 раза реже.

Обрезка. Необходимо периодическое прищипывание для формирования кроны.

Период покоя. Период покоя практически не выражен.

Размножение.Семенами, черенками, делением куста, листом.

Вредные насекомые. Трипсы, паутинные клещи, щитовки, нематоды и мучнистые червецы.

Заболевания. Пеперомии вызываются неправильным уходом. Самые частые- загнивание стебля, опадение или засыхание листвы

СЦИНДАПСУС (SCINDAPSUS)

Гүлдену. Үй жағдайында гүлдену мүмкін емес, scindapsus-ты әдемі жапырақтары үшін өсіреді.

Жарықтандыру. Жартылай көлеңкелі немесе көлеңкелі. Оңтүстікке қараған терезенің жарығынан гүлді кем дегенде 2 м алыс ұстау керек. Кейбір түрлі-түсті жапырақтары бар сорттарға көбірек жарық қажет.

Температура режимі. Даму кезеңінде шамамен 18-20 градус, қыста 16 градустан төмен емес.

Суару режимі. Тұрақты, бірқалыпты суару қажет. Суғаруды топырақтың үштен бірі құрғағанда жүзеге асыруға болады.

Ауаның ылғалдылығы. Ылғалдылық деңгейі жоғары, шамамен 50-60% құрау қажет. Жапырақтарды мезгіл-мезгіл ылғалдандыруға, гүл су бүрккішті немесе жапырақтарды ылғалды майлықпен сүртуге болады.

Топырақ жамылғысы. Қолайлы топырақ: қарашірік, шымтезек, құм және жапырақты топырақ.

Қосымша тыңайту. Бүкіл өсу кезеңінде минералды қосылыстардың ұсынылған дозасының жартысын шамамен 2-3 аптада бір рет қолдану керек. Қыста бұтаны 6 аптада бір рет қоректендіру керек.

Қайта отырғызу. Өмірдің алғашқы жылдарында шырмауықты бір жылдан кейін жаңа контейнерге ауыстырады, одан әрі 2-3 есе аз.

Кесу. Мезгіл сайын жүзеге асырылады. Тыныштық кезеңі. Күздің аяғынан көктемнің басына дейін.

Көбеюі. Сабақтардың, жапырақтардың кесінділерінің қалыптасуы.

Зиянды жәндіктер. Өрмекші кене, біте, трипс, құрт және сымыр.

Аурудың. Дұрыс күтілмеу салдарынан шіру немесе тартымды түрін жоғалту.

Цветение. Цветение в домашних условиях практически невозможно, сциндапсус выращивают ради красивой листвы.

Освещенность. Подойдет полутенистое или тенистое место. От яркого света южного окна цветок должен быть удален хотя бы на 2 м. Сортам с пестрыми листьями потребуются больше света..

Температурный режим. В период развития около 18-20 градусов, в зимнее время не ниже 16 градусов.

Режим полива.Необходимы регулярные, но умеренные поливы. Их проводят, когда почвенный ком просохнет хотя бы на треть.

Влажность воздуха. Уровень влажности требуется повышенный, около 50-60%. Листву можно периодически увлажнять, устраивать цветку душ или протирать листовые пластинки салфеткой.

Почвенный покров. Оптимальным грунтом считается слабокислая смесь перегноя, торфа, песка и листовой почвы.

Подкорм.В течение всего периода роста примерно раз в 2-3 недели, с использованием половины рекомендуемой дозы минеральных составов. Зимой подкармливать куст следует лишь раз в 6 недель.

Пересадка. В первые годы жизни лиану пересаживают в новую ёмкость через год, затем — в 2-3 раза реже.

Обрезка. Обрезку, как и подвязку лианы необходимо проводить периодически.

Период покоя. С самого конца осени до начала весны. Размножение. Формирование отводков, черенки, стеблевые отрезки.

Вредные насекомые.Паутиный клещ, тля, трипсы, червецы и щитовки.

Заболевания. Развитие гнили или утрата привлекательного вида из-за неправильного содержания.

Питтоспорум (Pittosporum) немесе шайыр тұқымдасы –мәңгі жасыл ағаштар мен Шайыр тұқымдасының бұталары. Өсімдіктің бұлай аталуы оның жемістері қорап түрінде тұқымдарды қорғайтын жабысқақ шайырмен толтырылған.

Өсімдіктің сипаттамасы. Шайыр тұқымына өте қалың және үшкір тәжді жапырақтары сәндік көрініс береді. Қысқа буынаралық көп өскіндері қатты, жылтыр, қою жасыл жапырақтармен көмкерілген. Олар шиыршықтанып сабақта орналасқан. Жапырақтардың түрлі-түсті болуына ашық сары тамыр мен сабақтары да тартымды түс береді. Уақыт өте келе, шайыр сабағының төменгі бөліктері жапырақтардан босатылып, жоғарғы жағында тығыз орналасқан жапырақтардан ерекше "букет" пайда болады.

Орналасуы және жарықтандыруы. Питтоспорум үшін тиімді жарық 12-13 сағатқа созылуы керек. Күзгі және қысқы кезеңдерде табиғи жарықтың азаюымен байланысты өсімдікті фитолампармен жарықтандыруға болады.

Температура режимі. Питтоспорумның қолайлы өсуі үшін орташа температура 22 градус. Мұндай температура режимі көктемде және жазда сақталуы керек, бірақ күздің ортасынан бастап өсімдікті қысқы демалысқа дайындап, ауа температурасын біртіндеп 10 градусқа дейін төмендету керек.

Ыстық жазда питтоспотрумды аптасына 1-2 рет суару керек. Нұсқаулық ыдыстағы құрғақ жоғарғы қабат болады. Қысқы демалыс кезінде суару екі аптада бір рет. Ауаның ылғалдылығы. Қыста, егер өсімдік батареялардың жанында болса, онда оны тұрақты сумен үнемі бүрку қажет. Қыста 2-3 рет жапырақтардан шанды ылғалмен жуып отыруға болады.

ПИТТОСПОРУМ (PITTOSPORUM)

Топырақ. Бақша топырағы, шымтезек және кесек құм тең пропорцияда араласады. Бұл қоспа қарапайым Питтоспорумнің өсуі үшін қолайлы жағдай жасау үшін жеткілікті болады. Құтының түбіне міндетті түрде дренаж қабатын қою керек.

Тыңайту және тыңайтқыштар. Көктемде Питтоспорумге органикалық және минералдық тыңайтқыштар қажет. Олар белсенді өсудің осы кезеңінде айына екі рет кезекпен енгізіледі. Қоректендіру үшін жабық өсімдіктерге арналған әмбебап сұйық қоспалар да қолайлы.

Қайта отырғызу. Үш жастан бастап питтоспорумды трансплантациялау ұсынылмайды. Топырақ қоспасын ыдыстағы жоғарғы қабатты ауыстыру арқылы жақсартуға болады. Мұқият, тамырларға зақым келтірместен, ескі топырақ алынып, жаңа қоспаның қабаты толтырылады.

Кесу. Жас бұталардың сабақтарын кесу, формаға келтіру көктемде басталуы керек. Жас өскіндерді тегістеп, тіктеп немесе бағыттап қоюға болады. Сым жақтаулары бұтақтарды дұрыс бағытта ұстауға көмектеседі. Бұтақтар қажетті бағытта өсе бастағанша оған уақытша бекітіледі.

Тұқыммен көбейту. Питтоспорум тұқымын көбірек өсімдік өсіру кезінде пайдалануға болады. Көктемде тұқымдар жеңіл топырақпен (шымтезек, құм, вермикулит) қораптарға себіледі, топырақ ылғалдандырылып, әйнекпен немесе пленкамен жабылады. Күтім жылыжайды үнемі суарудан және желдетуден тұрады.

Аурулар мен зиянкестері. Өрмекші кенелер бөлмеде ұзақ уақыт құрғақ ауа болған кезде шайырдың жапырақтарында пайда болуы мүмкін. Зиянкестемен күресу үшін үлкен бұтаны инсектицидпен емдеу керек. Егер бұта кішкентай болса, оны жылы сумен жуу жеткілікті болады. Питтоспорумға әсер ететін ең көп таралған саңырауқұлақ ауруы – тамыр шірігі. Бұл ылғалдың артық болуына байланысты пайда болады. Басқа аурулар негізінен дұрыс емес күтіммен байланысты. Егер жапырақтары бозғылт немесе сарыға айналса, онда бұл күн сәулесінің артық болуынан.

Егер жапырақтары созылып кетсе немесе түсі жоғалса, онда, керісінше, өсімдік үшін жарықтандыру жеткіліксіз болғаннан.

Питтоспорум (Pittosporum), или смолосемянник – вечнозелёные деревья и кустарники семейства Смолосемянниковые. Название свое это растение получило за то, что его плоды, в виде коробочки, наполнены липкой смолой, защищающей семена.

Описание растения. Декоративный вид смолосемяннику придает очень густая и пышная крона. Многочисленные побеги с короткими междоузлиями усыпаны жесткими, блестящими, темно-зелеными листьями. Они располагаются на стебле по спирали. Эффектный пестрый вид листьям придает ярко-желтая жилка и черенок. Со временем нижние части стебля смолосемянника освобождаются от листьев и на верхушке образуется своеобразный "букет" из густо расположенных листочков.

Местоположение и освещение. Оптимальный световой день для питтоспорума должен длиться 12-13 часов. При уменьшении естественного освещения в осенний и зимний периоды надо помочь смолосемяннику фитолампами.

Температурный режим. Средняя температура для комфортного роста смолосемянника 22 градуса. Такой температурный режим надо поддерживать весной и летом, а вот с середины осени надо начинать готовить растение к зимнему отдыху и постепенно снижать температуру воздуха до 10 градусов.

Поливать питтоспотрум в жаркое летнее время надо 1-2 раза в неделю. Ориентиром послужит сухой верхний слой грунта в горшке. В период зимнего отдыха полив сокращают наполовину примерно один раз в две недели.

Влажность воздуха. В зимний период, если растение находится вблизи батарей, то требуется его регулярное опрыскивание отстоянной водой. Зимой можно 2-3 раза побаловать смолосемянник водными процедурами, чтобы смыть пыль с листьев.

Почва. Садовый грунт, торф и песок крупной фракции смешивают в равных пропорциях. Этой смеси будет достаточно, чтобы создать неприхотливому смолосемяннику комфортные условия для роста. На дно горшка обязательно положить дренажный слой.

Подкормки и удобрения.Весной смолосемянник нуждается в органических и минеральных удобрениях.

Их вносят в этот период активного роста два раза в месяц поочередно. Для подкормки так же подойдут универсальные жидкие смеси для комнатных растений.

Пересадка. Начиная с трехлетнего возраста, питтоспорум пересаживать не рекомендуется. Улучшить почвенную смесь можно заменой верхнего слоя в горшке. Аккуратно, не повредив корни, вынимается старый грунт и засыпается слой новой смеси.

Обрезка. Формирование пышной кроны у молодого кустика надо начинать весной. Молодые побеги прищипывают, направляют или загибают в нужном направлении. Удерживать веточки в нужном направлении помогает проволоочный каркас. Веточки временно прикрепляют к нему, пока они не начнут расти в нужном направлении.

Размножение семенами. Смолосемянник размножают семенами только тогда, когда хотят получить большое количество растений. Весной семена высевают в ящики с легким грунтом (торф, песок, вермикулит), грунт увлажняют и накрывают стеклом или пленкой. Уход заключается в регулярном поливе и проветривании теплички

Болезни и вредители. Паутинные клещи могут появиться на листьях смолосемянника, когда в помещении долгое время стоит сухой воздух. Чтобы победить вредителя надо большой куст обработать инсектицидом. Если кустик маленький достаточно будет его искупать под теплой водой.Самая частая грибковая болезнь, поражающая питтоспорум, – корневая гниль. Возникает она из-за переизбытка влаги.Другие заболевания связаны в основном с неправильным уходом. Если листья стали бледными или пожелтели, то это сказывается избыток солнечных лучей. Если листья вытягиваются или теряют пеструю окраску, то, наоборот, освещения для растения недостаточно.

Хризалидокарпус

(*Chrysalidocarpus*)

Хризалидокарпус (Chrysalidocarpus) – сәндік пальма ағашы, жапырақтардың экзотикалық сұлулығына және ерекше күтімге байланысты бағбандар арасында өте танымал. Бұл тропикалық гелиофит, яғни Комор мен Мадагаскарда кездесетін фотофильді өсімдік. Бұл атау "алтын жеміс", грекше "chryseus" және karpos"деп аударылады. Пальма тұқымдасына және арекат типіне жатады.

Орналасуы және жарықтандыруы. Тропикалық күнге үйренген хризалидокарпус жылу мен жарықты жақсы өткізеді. Өсімдігі бар ыдысты оңтүстік және оңтүстік-шығыс терезелерге орналастыруға болады, бірақ жазда оларды күннің аптап ыстығынан көлеңкелеген дұрыс.

Температуралық режимі. Қолайлы жылы ауа -жаз айларында 22-25 градус, қыста сәл төмен-шамамен 18-23 градус, бірақ кем дегенде 16 градус. Өсімдік неғұрлым үлкен болса, соғұрлым ол температураның ауытқуына немесе төмендеуіне жауап береді. Алайда өкпек желден сақтау керек.

Ауаның ылғалдылығы. Өсіп келе жатқан хризалидокарпусы бар бөлмедегі ылғалдылық жоғары болуы керек. Жаз айларында өсімдікті жұмсақ таза сумен үнемі шашыратып, жапырақтарды дымқыл шүберекпен немесе губкамен сүрту керек. Қыста және күзде су бүркіуге болмайды.

Суару. Пальма ағашының жақсы өсуі мен дамуы үшін оны мол суару керек, бірақ артық ылғалға да жол бермейді. Кермек және хлорланған суды қолдануға болмайды, тек тұндырылған немесе бөтелкедегі су. Күзгі-қысқы кезеңде суару азаяды, бұл субстраттың кебуіне мүмкіндік береді, бірақ артық құрғатпайды.

Топырақ. Хризалидокарпқа арналған топырақ қышқыл немесе бейтарап, жақсы құрғатылған болуы керек. Бұл саз-шымтезек (2 қабат), қарашірік-жапырақты топырақ (2 қабат), шымтезек (1 қабат), ірі құм (1 қабат) және көмір (1 қабат) қосылған қоспа. Пальма ағаштарына арналған дайын топырақ та қолайлы болады.

Тыңайтқыштар. Хризалидокарпты жыл бойы тыңайтып отыру керек. Көктемде және жазда айына 2 рет пальма ағаштарын арнайы тыңайтқышпен немесе сәндік жапырақты өсімдіктерге арналған қарапайым тыңайтқыштармен тығайту тиімді, ал күзде және қыста-сирек, айына 1 рет жеткілікті. Микроэлементтермен тыңайту қосымша вегетация кезеңінде ай сайын жүргізіледі.

Қайта отырғызу. Дұрыс трансплантациялау үшін топырақ кесегін сақтау керек, тамырлардың бір бөлігін жаңа ыдысқа сәтті орналастыру үшін өткір пышақпен кесуге болады. Дренаж ауыстырылады, жердің бір бөлігі толтырылады. Қайта отырғызудың ең тиімді уақыты-көктемнің ортасы. Жас пальмалар жыл сайын өседі, жасы үлкен пальма – 3-4 жылда 1 рет.

Тұқыммен көбейту. Хризалидокарпты тұқыммен көбейту үшін алдымен

оларды 2-4 күн ішінде жібіту керек. Тұқымдарды суландыру үшін күкірт қышқылының ерітіндісі немесе қарапайым жылы су (шамамен 30 градус) қолданылады. Тиімді өну температурасы 25-30 градус, тұқымның көктеуі кейінірек болады. Көшеттердің өсуі үшін жақсы жарықтандырылған ылғалды жер қажет, бірінші жапырақ пайда болғаннан кейін олар кішкене құмыраларға трансплантацияланады. жас өсімдіктер шамамен 3-4 айда пайда болады.

Өсіру кезіндегі проблемалар:

- Жапырақтардың ұштары құрғап, түсі қараяды-құрғақ ауа мен субстрат; төмен температура және механикалық зақым.
- Жапырақтары сарғаяды- күн тым көп; суаруды күшейту керек.
- Жапырақтары қоңыр дақтармен жабылады - топырақ батпақты; температураның күрт өзгеруі; кермек немесе ағынды сумен суару.
- Бүкіл өсімдіктегі жапырақтардың қараяуы-тым көп суару; шіру.
- Жапырақтардың ұштары қоңыр – тым құрғақ ауа; төмен ауа температурасы; ылғалдың болмауы.

Хризалидокарпус (Chrysalidocarpus) –

декоративная пальма, очень популярная в среде цветоводов благодаря экзотической красоте листьев и нетребовательности в уходе. Это тропический гелиофит, то есть светолюбивое растение, родом с Коморских островов и Мадагаскара. Название переводится как «золотистый плод», по-гречески «chryseus» и karpos». Принадлежит к семейству пальмовых и типовому роду Арековых.

Местоположение и освещение. Привыкшее к тропическому солнцу растение хризалидокарпус хорошо переносит жару и яркий свет. Горшки с растением можно смело размещать на южных и юго-восточных окнах, однако летом их лучше притенять от полуденного зноя.

Температурный режим.Оптимальным является теплый воздух 22-25 градусов в летние месяцы, зимой немного ниже-около 18-23 градусов, но не меньше 16 градусов. Чем старше растение, тем спокойнее оно реагирует на перепады или снижение температур. Однако сквозняков следует избегать.

Влажность воздуха. Влажность в помещении с растущим хризалидокарпусом должна быть высокая. В летние месяцы надо обеспечить растению регулярное опрыскивание мягкой чистой водой, и протирать листья влажной тряпкой или губкой. Зимой и осенью можно не опрыскивать.

Полив. Для хорошего роста и развития пальмы поливать ее нужно достаточно обильно, но не допуская избытка влаги. Недопустимо использование жесткой и хлорированной воды, только отстоянная или бутилированная. В осенне-зимний период полив сокращают, давая субстрату просохнуть, но не пересушивая.

Почва. Грунт для хризалидокарпуса должен быть кислым или нейтральным, хорошо дренированным. Это смесь глинисто-дерновой (2 части), перегнойно-листовой (2 части), торфяной (1 часть) земли с добавлением крупного песка (1 часть) и древесного угля (1часть). Готовая магазинная почва для пальм тоже подойдет.

Удобрения. Удобрять хризалидокарпус нужно в течение всего года. Весной и летом по 2 раза в месяц специальными подкормками для пальм или обычными удобрениями для декоративно-лиственных растений. Осенью и зимой – реже, 1 раза в месяц достаточно. Дополнительные внекорневые подкормки микроэлементами проводятся в период вегетации ежемесячно.

Пересадка. Для успешной пересадки необходимо сохранять земляной ком, часть корней можно срезать острым ножом для лучшего размещения в новом горшке. Дренаж заменяют, часть земли досыпают. Лучшее время для пересадки – середина весны. Молодые пальмы переваливают ежегодно, экземпляры постарше – 1 раз в 3-4 года.

Размножение семенами. Для того, что размножить хризалидокарпус с помощью семян, необходимо их сначала замочить на 2-4 дня. Для замачивания семян используется раствор серной кислоты или обычная теплая вода (около 30 градусов). Оптимальная температура прорастания 25-30 градусов, при

более низкой всходы появятся намного позже. Для роста сеянцев требуется хорошо освещенное влажное место, после появления первого листочка их пересаживают в небольшие горшки. молодые растения появятся примерно через 3-4 месяца.

Проблемы при выращивании

Концы листьев сохнут и темнеют – сухость воздуха и субстрата; низкая температура и механические повреждения.

Листья желтеют – слишком много солнца; полив нужно усилить.

Листья покрылись коричневыми пятнами – почва переувлажнена; резкий перепад температур; полив жесткой или водопроводной водой.

Потемневшая листва на всем растении – слишком обильный полив; сигнал о загнивании.

Концы у листьев бурые – слишком сухой воздух; низкая температура воздуха; недостаток влаги.

КӨЛЕҢКЕ СҮЙЕТІН ЖӘНЕ КӨЛЕҢКЕГЕ ТӨЗІМДІ БӨЛМЕ ӨСІМДІКТЕРІ

Көлеңкеде ешқандай қиындықсыз дами алатын өсімдіктердің барлық түрлері екі негізгі топқа бөлінеді:

-Көлеңкеге төзімді-күн шуақты да, көлеңкелі жерде де өсетін түрлер.

-Көлеңкесүйгіштер – тек көлеңке орындарды таңдайтын өсімдіктер.

Көбінесе көлеңкеге төзімді өсімдіктер күн мен көлеңкеде өзін бірдей жақсы сезінеді. Жарықтың болмауы олардың өсу қарқыны мен сыртқы түріне әсер етпейді. Әдетте мұндай түрлерде белгілі бір орналасуы бар кең тегіс жапырақтар бар. Жапырақтары бірдей жазықтықта болғандықтан, олар бір-біріне көлеңке түсірмейді. Кейде осындай ерекшелігі үшін оларды "жапырақты мозаика" деп те атайды.

Өзіне тән орналасудан басқа, жарыққа да, көлеңкеге де төзімді өсімдіктердің жапырақтары белгілі бір түске ие болуы мүмкін: қоңыр немесе қызыл-күлгін. Бұл көбінесе жапырақтардың түсіне ықпал ететін антоцианин пигментінің пайда болуымен байланысты. Басқа көлеңкеде ғана өсетін өсімдіктерде жарық әсерінен жапырақтары, керісінше, кішірейе бастайды.

Көлеңкеге төзімді және көлеңке сүйетін өсімдіктердің түрлері

Бұл өсімдіктердің әр тобы олардың құрылымы мен даму ерекшеліктеріне байланысты бірнеше негізгі категорияларды қамтиды. Кейбір түрлер әдемі гүлдермен, ал басқалары-көлеңкеде әдемі көрінетін керемет жапырақтармен, ал басқалары – олардың қарапайымдығымен немесе басқа да құнды қасиеттерімен тартымды.

Виды теневыносливых и тенелюбивых растений

Каждая группа этих растений включает несколько основных категорий в зависимости от особенностей их строения и развития. Часть видов привлекает красивыми цветками, другие-эффектной листвой, лучше всего смотрящейся именно в тени, а третьи - своей неприхотливостью или иными ценными качествами.

ТЕНЕЛЮБИВЫЕ И ТЕНЕВЫНОСЛИВЫЕ КОМНАТНЫЕ РАСТЕНИЯ

Все виды растений, способных достаточно без особых проблем развиваться в тени, делятся на две основные группы:

Теневыносливые-виды, способные расти как на солнечном, так и в тенистом месте.

Тенелюбивые-растения, предпочитающие лишь тенистое местоположение.

Чаще всего теневыносливые растения одинаково хорошо чувствуют себя как на солнце, так и в затенении. Нехватка света почти не влияет на темпы их роста и внешнюю привлекательность. Обычно такие виды обладают широкой гладкой листвой, имеющей определенное расположение. Благодаря тому, что листья находятся в одной плоскости, они не затеняют друг друга. Иногда такую особенность называют «листовой мозаикой».

Помимо характерного расположения, листья теневыносливых растений на свету могут приобретать определенную окраску: буроватую или красно-лиловую. Это связано с выработкой пигмента антоциана, часто способствующего большей декоративности листвы. Но у других растений, способных расти в тени, от яркого света листья, напротив, начинают мельчать и бледнеть.

АНТУРИУМ (ANTHURIUM)

Үйде гүл өсіруде кең таралған Ароид тұқымдасынан шыққан өсімдік белгілі бір жағдайларды сақтауды қажет етеді. Егер антуриум дұрыс сақталса, өсімдік жыл бойы дерлік гүлдер қалыптастыра алады. Бұл гүл қыста температураның аздап төмендеуімен тұрақты температурада өсіріледі. Бұтаның жапырақтары артқа бұрылу арқылы күн сәулесіне төтеп бере алады, күннің сәулесі мүлдем болмаса да өсімдік үшін қолайсыз, бірақ антуриум күннің шашыраңқы сәулелерін ұнатады. Әдетте мұндай өсімдігі бар бөлменің шығыс немесе солтүстік-шығыс жағында, оңтүстік терезелерден алыс жерде сақталады. Күйіп тұрған сәулелер антуриум жапырақтарының сарғаюына және қысқаруына әкеледі, бірақ тым көп көлеңке оның гүлдерінің мөлшері мен санына әсер етуі мүмкін.

Распространённое в домашнем цветоводстве растение из семейства Ароидных будет нуждаться в поддержании определённых условий. Если антуриум содержит правильно, растение способно формировать цветки практически весь год. Этот цветок выращивают в постоянном тепле с незначительным понижением температуры зимой. Листья кустика способна реагировать на солнечный свет, поворачиваясь за ним, но яркого освещения, как и полного отсутствия солнца, антуриум не любит, предпочитая рассеянные лучи. Обычно горшок с таким растением держат на восточной или северо-восточной стороне дома, убирая подальше от южных окон. Палящие лучи приведут к пожелтению листвы антуриума и укорачиванию её черешков, но слишком сильное затенение может сказаться на размере и количестве его цветков.

КЛИВИЯ (CLIVIA)

Амариллиспен тұқымдас тартымды өсімдік. Жылына екі рет оның бұтасында биік гүлсидам (цветонос) пайда болады, олардың әрқайсысында шамамен 10-20 гүл қауыздары бар. Кливия гүлдері кішкентай лалагүлге ұқсайды, ал жапырақтары желдеткіш тәрізді. Ең бастысы, мұндай өсімдік жылы және орташа ылғалды жерде дами алады, ал қыста салқын орын қажет болады. Кливияны өсіруге арналған жарық тым ашық болмауы керек: ыстық күннің әсерінен әдемі жапырақтарында күйіктер пайда болуы мүмкін. Бұта шығыс немесе батыс бағыттағы шашыраңқы жарықта өзін жақсы сезінеді, бірақ солтүстік жағында ол гүлдемейді. Жазда гүлді ыдысты көлеңкелі жерде ауаға шығаруға болады.

Привлекательное растение, состоящее в родстве с амариллисом. Два раза в год на её кустике образуются высокие цветоносы, на каждом из которых держится около 10-20 бутонов. Цветки кливий напоминают небольшие лилии, а листья располагаются веерообразно. Лучше всего такое растение сможет развиваться в тёплом и умеренно влажном месте, а зимой будет нуждаться в прохладной зимовке. Освещение для выращивания кливии должно быть не слишком ярким: из-за жаркого солнца на красивой листве могут появиться ожоги. Кустик лучше себя чувствует на рассеянном свете восточного или западного направления, но на северной стороне скорей всего не зацветёт. Летом горшок с цветком можно выносить на воздух в притенённое место.

ЦИКЛАМЕН

(CYCLAMEN PURPURASCENS)

Көбелек гүлдерімен безендірілген жинақы цикламен бұталарын бағбандар тек сыртқы келбеті үшін ғана емес, сонымен қатар жоғары төзімділігі үшін де жақсы көреді. Тікелей күн сәулесі цикламенге кері әсер етеді, сондықтан оны әсіресе ыстық оңтүстік терезелерден аулақ орналастыруға, шашыраңқы сәулелі жарық жерлерде ұстауға тырысады. Солтүстік жағы, керісінше, цикламен үшін тым қараңғы болып саналады. Бүрлену және гүлдеу кезеңінде қалыпты жарықта өсімдік қызғылт, ал қызыл немесе күлгін гүлдерін қалыптастыра отырып, әрлене түседі. Осы кезеңде жарықтың жетіспеуі бүршіктердің қалыптасуы мен жапырақтарының өсуіне кері әсерін тигізеді.

Аккуратные кусты цикламена, украшенные цветками-бабочками, любимы цветоводами не только за внешний вид, но и за высокую неприхотливость. Прямые солнечные лучи цикламену на пользу не пойдут, поэтому его стараются держать в местах с рассеянным светом, избегая особенно жарких южных окон. Северная сторона, напротив, будет считаться для цикламена слишком темной. При умеренном свете в период бутонизации и цветения растение сможет проявить себя наилучшим образом, формируя цветочки розового, бордового или фиолетового цветов. Нехватка освещённости в этот период способна задержать формирование бутонов и плохо сказаться на развитии листы.

САНСЕВИЕРИЯ

(SANSEVIERIA)

Тағы бір танымал және өте қарапайым, төзімді бөлме гүлі. Көбінесе үйде гүл өсіруде мәрмәр дақты жапырақтары бар үш жолақты түрлер кездеседі. Жапырақ бетінде қою немесе ашық жолақтар кездеседі. Сансевериалар ашық жарықты жақсы көреді, бірақ тікелей күн сәулесін емес, сонымен қатар орташа жарықтандырылған жерлерді жақсы қабылдайды, бірақ гүл ыдысын терезеден тым алыс орналастырудың қажеті жоқ. Жолақты жапырақтары бар сорттар жарықты қажет етеді, бірақ күйіп тұрған сәулелерге осал. Хлорофитум сияқты, сансеверия да - бөлмедегі ауаны тиімді тазартуға қабілетті әдемі ғана емес, сонымен қатар пайдалы үй гүлі. Сансеверия тек қараңғыда орындарда ауаны тазалауға қабелетті болғандықтан, өсімдік көбінесе жатын бөлмелерде және демалыс орындарында өсіріледі.

Ещё один широко известный и весьма неприхотливый домашний цветок. Чаще всего в домашнем цветоводстве встречается трёхполосный вид, имеющий листья, украшенные мраморными разводами. Сансевиерия обладает крепкими и упругими мечевидными листьями, окрашенными в насыщенный и яркий зелёный цвет. На поверхности листы могут присутствовать тёмные или светлые полосы. Сансевиерии любят яркое, но не прямое солнце, а также хорошо воспринимают умеренно освещённые места, но убирать горшок от окна слишком далеко всё же не стоит. Сорта с полосатой листвой нуждаются в свете, но считаются более уязвимыми к палящим лучам. Как и хлорофитум, сансевиерия является не только красивым, но и полезным домашним цветком, способным наиболее эффективно очищать воздух в квартире. Сансевиерия делает это только в темноте, поэтому растение часто держат в спальнях и местах отдыха.

АГЛАОНЕМА (AGLAONEMA)

Экзотикалық аглаонема жапырақтардың керемет түсімен ерекшеленеді. Бұл тұқымның өкілдері ең көлеңкелі бұрыштарда өмір сүре алады. Үйде өсіру кезінде олардың бұталарының мөлшері 80 см-ге жетеді, дегенмен ықшам сорттары да көп. Аглаонемада жасыл, күміс немесе қызыл түстердің реңктерін біріктіретін тегіс беті мен түрлі-түсті үлкен жапырақтары бар өсімдік. Өсімдіктің гүлдері ерекше құнды емес. Үйде мұндай бұталар күн сәулесі түспейтін жерлерде сақталады: жапырақтардағы күміс үлгілері бар сорттар ең нәзік болып саналады және жарық сәулелерден көп зардап шегеді.

Экзотическая аглаонема отличается эффектной пёстрой окраской листы. Представители этого рода способны обитать в самых тенистых уголках. Размеры их кустов при домашнем выращивании достигают до 80 см, хотя существуют и более компактные разновидности. Аглаонема имеет крупные листья с гладкой поверхностью и пёстрым окрасом, сочетающим оттенки зелёного и серебристого или красного цветов. Цветки растения не представляют собой ценности. Дома такие кустики держат в местах, куда почти не попадает солнце: сорта с серебристыми узорами на листьях считаются самыми нежными и больше всех страдают от ярких лучей.

ФИКУС БЕНДЖАМИНА (FICUS BENJAMINA)

Үйде гүл өсіруде кеңінен қолданылатын экзотикалық өсімдік, ұзартылған ұшы бар жасыл немесе түрлі-түсті сопақ жапырақты. Бенджаминнің жасыл фикустарын жартылай көлеңкелі жерлерде сақтауға болады, ал қалғандары тек жұмсақ және шашыранды жарықта өседі. Жинақы сырт пішіні өсімдіктен бұта немесе миниатюралық ағаш қалыптастыруға мүмкіндік береді. Өте қолайлы жағдайда мұндай фикус 2,5 м-ден астам биіктікке жете алады. Жазда жасыл жапырақтары бар фикусты үйдің солтүстік жағында да ұстауға болады, бірақ қыста оларға қосымша жарықтандыру немесе жарық жерге көшіру қажет болады.

Широко используемое в домашнем цветоводстве экзотическое растение может иметь зелёные или пёстрые овальные листья с вытянутым кончиком. Зелёные фикусы Бенджамина можно держать и в полутенистых местах, а остальные лишь на мягком и рассеянном свете. Аккуратная крона позволяет сформировать из такого растения куст или миниатюрное дерево. В идеальных условиях подобный фикус сможет достичь высоты более 2,5 м. Летом фикусы с зелёной листвой можно держать даже на северной стороне дома, но в зимнее время им потребуется дополнительная подсветка или перемещение в более светлое место.

Хамедорея (Chamaedorea) Хамедорея Пальма тұқымдасына жатады. Бұл өсімдік құрғақшылыққа төзімді, бірақ жарық күнді ұнатпайды. Тікелей сәулелерде хамедореяның үлкен ашық жапырақтары солып қалуы мүмкін, сондықтан мұндай пальмаларды ашық жерлерде ұстауға болмайды. Бұл ерекшелігі табиғатта салыстырмалы түрде төмен хамедореялар аз жарық алатын үлкен өсімдіктердің шатырының астында өмір сүретіндігімен байланысты. Үй жағдайындағы хамедореяның биіктігі, әдетте, 30 см-ге дейінгі жапырақты 2 м-ден аспайды. Хамедорея үшін ең жақсы орын батыс немесе шығыс терезенің жанындағы орын болып табылады, онда пальма ағашына тек зиянсыз таңертеңгі немесе кешкікүн сәулелері жетеді.

Хамедорея. Хамедорея принадлежит к семейству Пальмовых. Это растение отличается засухоустойчивостью, но не любит яркое солнце. Под прямыми лучами большие ажурные листья хамедореи могут вянуть, поэтому такие пальмы не следует держать на открытых местах. Такая особенность связана с тем, что сравнительно невысокие хамедореи в природе обитают под пологом более крупных растений, получая меньше света. Высота хамедорей в домашних условиях обычно не превышает 2 м при длине листа до 30 см. Оптимальным местом для кадки с хамедореей станет область возле западного или восточного окна, где до пальмы будет доходить только безвредные утренние или вечерние лучи.

ЖАРТЫЛАЙ КӨЛЕҢКЕЛЕРДІ ЖАҚСЫ КӨРЕТІН ӨСІМДІКТЕР

Көлеңкелі немесе жартылай көлеңкелі позиция келесі өсімдіктердің сәнділігіне мүлдем әсер етпейді. Шамадан тыс жарықтың болмауы олардың сау болуына және қалыпты қарқынмен дамуына кедергі келтірмейді.

СӘНДІК ӨСІМДІКТЕР

Фризия (врезия) (Freesia)

ұқсас қасиеттері бар сәндік өсімдіктердің қатарына Бромелиадтар отбасынан шыққан Фризия (врезия) жатады. Атаулардың ұқсастығына қарамастан, гүл фрезиямен байланысты емес. Табиғатта Орталық немесе Оңтүстік Америкада гүлөрнектердегі жарық гүлшоғырлармен жапырақтары бар мұндай бұтаны кездестіруге болады: ол ағаштарда немесе жартастарда өседі. Фризия жарықтың жетіспеушілігі жағдайында жақсы дамиды, гүл үшін тұрақты суару және жоғары ылғалдылық маңызды. Мұндай өсімдіктер тікелей сәулелерден қорғалған.

Фрезия-бұталар арасында және су қоймаларының жағасында өсетін Оңтүстік Африкада өсетін таңғажайып бұлбұл өсімдік. Тән хош иісіне байланысты оны Кейп лалагүлі деп те атайды. Гүл өз атауын неміс дәрігері және ботаник Фридрих Фриз құрметіне алды. 200 жылдан астам уақыт бойы фрезия гүл өсірушілер арасында құрметті орынға ие болды. Фрезияның ерекшелігі-оның нәзік гүлдері, ол өте жағымды хош иіс шығарады, депрессияны және стрессті жеңілдетеді. Көптеген парфюмерлер фрезия нотасын хош иіс жасау үшін қолданады.

РАСТЕНИЯ, ПРЕДПОЧИТАЮЩИЕ ПОЛУТЕНЬ

Тенистое или полутенистое положение совершенно не влияет на декоративность следующих растений. Отсутствие обильного освещения не мешает им оставаться здоровыми и развиваться в обычном темпе.

ДЕКОРАТИВНЫЕ РАСТЕНИЯ

Фризею (вриезию) К числу декоративных растений с подобными свойствами можно отнести фризею (вриезию) из семейства Бромелиевых. Несмотря на сходство названий, с фрезией цветок в родстве не состоит. В природе такой куст с яркими соцветиями-колосками и листвой в розетках можно встретить в Центральной или Южной Америке: он обитает на деревьях или скалах. Фризея хорошо развивается в условиях нехватки света, более важными для цветка являются регулярные поливы и высокая влажность воздуха. От прямых лучей такие растения берегут.

Папоротники (Polypodiophyta)

Папоротниктердің табиғи мекендейтін жерлері-көлеңкелі орман бұрыштары. Егер папоротник үйде сақталса, оны ашық жарыққа шығару ұсынылмайды. Мұндай өсімдіктердің жапырақтары қолайсыз жағдайға төзімсіз және қалыпсыз жарықтан күйік шалу мүмкін. Папоротниктері бар ыдысты оңтүстіктен басқа барлық терезелерде ұстауға болады. Сонымен қатар, папоротниктердің әр түрлерінің жарыққа деген талабы да әртүрлі болуы мүмкін. Көлеңке сүйгіш түрлерінің бірі көпқатарды орақ тәрізді папортникті терезеден аулақ ұстау керек. Мұндай өсімдікті өсіру үшін көлеңке ғана емес, сонымен қатар салқындық қажет-жазда шамамен 16-18 градус, қыста 10 градус.

Папоротники

Природные места обитания папоротников-тенистые лесные уголки. Если папоротник держат дома, его также не рекомендуется выставлять на яркий свет. Листья таких растений плохо реагируют на непривычные условия и способны получить ожог из-за неподходящего освещения. Ёмкости с папоротниками допустимо держать на всех окнах, кроме южных. При этом различные виды папоротников могут иметь разные требования к освещённости. Одним из самых тенелюбивых считается многорядник серповидный, способный расти в значительном удалении от окон. Для выращивания такого растения потребуется не только тень, но и прохлада-около 16-18 градусов летом и 10 градусов зимой.

Қылқан жапырақты өсімдіктер (Pinophyta)

Көлеңке сүйгіш қылқан жапырақты өсімдіктің бірі - боз арша. Бұл солтүстік америкалық өсімдік шағын мөлшерде болуы мүмкін, сондықтан олар бақшаларды да, үйлерді де безендіру үшін кеңінен қолданылады. Боз арша жақсы төзімділікке ие, әдемі пішінді және қоршаған атмосфералық ауаны тазартуға қабілетті.

Үй боз аршасы жарықты қажет етпейді, олардың жасыл қылқандары күйіп және сарғайып кетеді. Сонымен қатар, өсімдіктің күн астында қатты ыстықта қалуы күйік шалдырады. Бірақ жарықтандыру боз аршаның таңдалған сортына да байланысты.

Хвойные растения

Хорошим примером тенелюбивого хвойника считается туя. Эти североамериканские растения могут иметь компактные размеры, благодаря чему широко применяются как для украшения садов, так и домов. Туи обладают хорошей выносливостью, красивой кроной и способностью очищать окружающую атмосферу.

Домашние экземпляры туй не нуждаются в ярком свете — их зелёные хвоинки начинают выгорать и желтеть. К тому же, пребывание на сильной жаре под солнцем способно оставить на растении ожоги. Но предпочтения в освещённости могут изменяться в зависимости от выбранного сорта туи.

КӨЛЕҢКЕЛІ ОРЫНДАР ҮШІН ӨСІМДІКТІ ҚАЛАЙ ТАҢДАУ КЕРЕК

Үйдің көлеңкелі бөлігіне арналған өсімдіктерді таңдағанда, бұл үшін қандай түрлер қолайлы екенін мұқият қарастырған жөн. Бос орынның ауданы, температурасы, сондай-ақ жарықтандыру деңгейі ескеріледі. Кішкентай жартылай көлеңкелі бөлмелерді шашыраңқы жарықты жақсы көретін гүлді өсімдіктермен безендіруге болады. Олардың ішінде-бегониас, сенполия, фуксия, антуриум және т. б.

Жарықтың жетіспеушілігі бар кең бөлмелер көлеңкеге төзімді пальмалармен немесе ерекше күтімді талап етпейтін сәндік жапырақтары бар өсімдіктермен безендіріледі. Үлкен өсімдіктердің болуына байланысты бөлме қараңғы болғанына қарамастан тартымды көрінеді. Батыс немесе солтүстік жағындағы балкондар мен бөлмелердің қабырғаларын аспалы немесе шырмалғыш өсімдіктермен толықтыруға болады. Мұндай түрлер терезелердегі немесе қабырғалардағы орынды едәуір үнемдейді-бір өсімдік өскіндерін бағыттау арқылы жеткілікті үлкен аумақты безендіруге болады. Көбінесе бұл үшін шырмауық қолданылады. Гүл ыдысын іліп, өскінін белгілі бағытқа бағыттауға немесе, гүлді төмен қойып, өскінін тіреу арқылы бекітуге болады. Сонымен бірге традесканция да сұлулық пен төзімділікті ұштастыра алады. .

Жарықтандыру деңгейінен басқа, кез-келген өсімдіктерде басқа да бірқатар жағдайларды талап етеді. Көптеген экзотикалық мәдениетті өсімдіктер суық өкпе желдерден және кенет температураның өзгеруінен қорқады. Оларды желдету орындарынан алыс ұстау керек.

Үй гүлдерінің жасыл немесе түрлі-түсті жапырақтары қурап кетпеуі және түсін жоғалтпауы үшін олар үшін жүйелі тыңайтып отыру керек. Әр түрдің өз қалауы мен қолдану кезеңдері болуы мүмкін. Гүлді өсімдіктер мен сәндік жапырақты түрлер үшін күрделі қосылыстарды таңдауға болады.

Жарықтың болмауы осындай жағдайда орналасқан өсімдіктердің агротехникасына айтарлықтай әсер етуі мүмкін. Жоғары ылғалдылықпен бірге ол саңырауқұлақ ауруларының таралуына әкелуі мүмкін. Бұған жол бермеу үшін өсімдіктерді нормадан артық ылғалдамауға тырысып, суару және бүрку кестесін қатаң сақтау керек.

КАК ВЫБРАТЬ РАСТЕНИЕ ДЛЯ ТЕНИСТОГО МЕСТА

Подбирая растение для тенистой части дома, следует тщательно обдумать, какие именно виды для этого подойдут. Во внимание принимают площадь свободного места, температуру, а также уровень освещения. Маленькие полутенистые комнатки можно украсить цветущими растениями, предпочитающими рассеянный свет. В их числе-бегонии, сенполии, фуксии, антуриумы и пр.

Более просторные комнаты с недостатком освещения декорируют теневыносливыми пальмами или нетребовательными к уходу видами с декоративной листвой. Благодаря присутствию крупных растений комната станет уютней, несмотря на полумрак. Балконы и стены комнат с западной или северной стороны можно дополнять ампельными или вьющимися растениями. Такие виды значительно экономят место на окнах или стенах — одним растением можно украсить достаточно большую площадь, грамотно направив его побеги. Нередко для этого используется плющ. Горшок с ним подвешивают, давая побегам свободно повисать, или ставят вниз, укрепляя стебли на опорах. Ещё более компактной считается традесканция, сочетающая красоту и неприхотливость.

Помимо уровня освещённости, любые растения имеют и ряд других предпочтений, которые также следует соблюдать. Многие экзотические культуры боятся холодного сквозняка и резких температурных перепадов. Их следует держать дальше от мест проветривания.

Чтобы зелёная или пёстрая листва домашних цветов не вяла и не теряла окраски, для них проводят систематические подкормки. Каждый вид может иметь собственные предпочтения и периоды внесения. Можно подбирать комплексные составы для цветущих или декоративно-лиственных видов.

Нехватка света способна значительно повлиять на агротехнику находящихся в таких условиях растений. В сочетании с высокой влажностью она способна привести к распространению грибковых болезней. Чтобы этого избежать, график поливов и опрыскиваний следует чётко соблюдать, стараясь не увлажнять растения больше нормы.

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АБАЯ

ЗАКАЗЧИК: СЕЙЛХАН АЙНУР

DALA DESIGN studio

Республика Казахстан, г. Алматы,

Тел: 8 702 913 13 54

E-mail: Dala2020inc@gmail.com